

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
СМЕДЕРЕВО
Број: 55401-2772/2022
Датум: 25.02.2022. године
СМЕДЕРЕВО

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД СМЕДЕРЕВО
ЗА 2021. ГОДИНУ

СМЕДЕРЕВО, ФЕБРУАР 2022.

1.ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД	СМЕДЕРЕВО
МЕСТО(ОПШТИНА/ГРАД)	СМЕДЕРЕВО
ГОДИНА ОСНИВАЊА	1961.
ДИРЕКТОР	Ивана Николић Ђурђевић, дипл.социолог
E-mail	smederevo.csr@minrzs.gov.rs
АДРЕСА И ПОШТАНСКИ БРОЈ	Кнез Михајлова 29,11300 Смедерево
ТЕЛЕФОНИ/ТЕЛЕФАКС	026/672-741, 672-742, 672-738

2.УВОДНИ ДЕО

Предмет извештаја су корисници социјалне заштите у току 2021. године који се налазе на евиденцији Центра за социјални рад, разврстани према категоријама, полу, старосној структури и осталим специфичним карактеристикама, као и облици, мере и услуге које су остварили у систему социјалне заштите. Основу за израду извештаја чине статистички подаци, интерне евиденције стручних радника и супервизора као и скуп обавезних података који се воде по управним књигама и на основу Правилника о евиденцији и документацији који се примењује у Центру за социјални рад.

Извештај је намењен:

- Градској управи
- стручним радницима Центра како би сагледали обим послова и предложили мере за ефикаснији рад
- свим грађанима који су заинтересовани за ову област

ДЕЛАТНОСТ ЦЕНТРА

Социјална заштита је организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Делатност Центра је дефинисана:

- Законом о социјалној заштити
- Породичним законом
- Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица
- Законом о спречавању насиља у породици
- Одлуком о правима социјалне заштите у граду Смедереву
- Другим законским и подзаконским актима који регулишу област социјалне и породично- правне заштите

Центар за социјални рад, у складу са законом:

- процењује потребе и снаге корисника и ризике по њега и планира пружање услуга социјалне заштите
- спроводи поступке и одлучује о правима на материјална давања и коришћењу услуга социјалне заштите
- предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима
- води прописане евиденције и стара се о чувању документације корисника
- иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан
- иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе спречавању и сузбијању социјалних проблема и обавља и друге послове у области социјалне заштите, у складу са законом и другим прописима.

У извештају су приказани послови и активности које је Центар за социјални рад обављао у току 2021.године, а који су ангажовали највише новчаних средстава и стручног рада радника Центра.

ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА СТАНОВНИШТВА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Обим и врста социјално-заштитних активности су у основи одређени основним одликама града, његовом привредном развијеношћу, специфичном проблематиком, потребама његових становника, кадровском и материјалном развијеношћу, организованошћу у области социјалне политике и сл.

У том смислу овде ће се дати приказ основних одлика града Смедерева како би се боље оценили обим и структура социјално-заштитних активности које је Центар за социјални рад спроводио у 2021.години.

Смедерево се простире на подручју од 484 км². На основу података са последњег пописа 2011.године на територији Смедерева живело је 107 528 становника. Од овог броја на градском подручју живело је 63 028 становника, а на сеоском подручју 44 500 становника. По подацима, у Смедереву је пописано и 6 638 лица у иностранству.

По подацима РЗС за 2020. годину у Смедереву има 101332 становника (процена броја становника средином године). Од овог броја 50,7% становника је женског, а 49,3% мушког пола.

Од укупног броја становника 18% припада старосној групи од 0-17 година, 62% старосној групи од 18-64 година, а 20% старосној групи преко 65 година старости. Радном контингенту (од 15-64 година) припада 65,3% становника.

Просечна старост износи 43 године.

Стопа живорођених износи 9, а стопа умрлих 16, тако да је стопа природног прираштаја негативна и износи -8 (подаци РЗС за 2020.годину).

У Смедереву је регистровано 30% запослених (по општини пребивалишта) у односу на укупан број становника (подаци РЗС за 2019.годину).

У Смедереву је регистровано 3735 незапослених лица. На 1000 становника долазе 44 регистрована незапослена лица (податак НСЗ за 2020.годину).

Национална структура је врло сложена, јер на подручју Смедерева живи 28 етничких група (податак Републичког завода за статистику за 2006.годину).

Град Смедерево има 28 насеља, од којих је једно градског типа.

По подацима РЗС за 2020.годину у Смедереву има 35 објеката за предшколско образовање деце, 19 матичних основних школа и 14 подручних одељења. У Смедереву има 5 средњих школа.

Здравствена заштита је организована преко Здравственог центра који има свој стационарни део и бројне амбуланте. По подацима за 2020.годину у граду Смедереву 2,2 лекара долази на 1000 становника.

I ДЕО

ЦЕНТАР КАО ПРУЖАЛАЦ УСЛУГА

РЕСУРСИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

• ЗАПОСЛЕНИ РАДНИЦИ

Табела 1. Укупан број запослених у Центру на дан 31.12. 2021. године

Број запослених	Број
На одређено време	2
На неодређено време	43
УКУПНО	45

Табела 2. Структура запослених на неодређено време према извору финансирања (стање на дан 31.12.2021. године)

Извор финансирања	Број
Републички буџет	30
Буџет Града	13
УКУПНО	43

Табела 3.Врста послова на којима раде запослени који се финансирају из буџета Града (стање 31.12.2021.)

Врста послова	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време
Руководећи (помоћник директора/)	1	/
Социјални радник	2	/
Психолог	1	/
Специјални педагог	1	/
Правник	3	/
Социолог	1	/
Административно-финансијски	3	/
Технички (возач)	/	1
Остало	1	/
УКУПНО	13	1

Табела 4.Врста послова на којима раде запослени који се финансирају из буџета Републике (стање 31.12.2021.)

Стручни профил	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време
Руководећи (директор)	1	/
Социјални радник	12	/
Правник	3	/
Психолог	3	/
Педагог	2	/
Специјални педагог	1	/
Социолог	1	/
Административно-финансијски	5	1
Технички (возач, спремачица)	2	/
УКУПНО	30	1

У Центру су на дан 31.12.2021.године ангажована 2 радника по основу уговора о обављању привремено повремених послова.

Крајем године упошљен је и 1 стручни радник по основу програма Владе Републике Србије „Моја прва плата”, а који спроводи Национална служба за запошљавање уз подршку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална

питања, Министарства финансија, Министарства омладине и спорта, Канцеларије за информационе технологије и електронску управу и Привредне коморе Србије. Стручни радници су у претходном периоду у оквиру својих могућности обављали поверене послове и настојали да корисницима пруже адекватну и квалитетну заштиту. Процес рада се током године одвијао отежано због високог степена социјалне угрожености становништва и преоптерећености стручног кадра. Основни проблем је представљао мањи број стручних радника од прописаног. Током 2022. године се планира упошљавање стручних радника на пословима јавних овлашћења који недостају, а предвиђени су Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе. Упошљавањем стручних радника би се на квалитетнији начин задовољиле потребе корисника, а процес рада би се одвијао у складу са прописаном методологијом и задатим роковима.

• ОБУКА И УСАВРШАВАЊЕ РАДНИКА

Због епидемиолошке ситуације, током 2021. године било је отежано похађање програма обуке из области социјалне заштите. Стручни радници су стручна знања стицали похађањем малобројних програма обуке и праћењем „online“ вебинара. У наредном периоду планира се континуирано стручно усавршавање радника путем праћења развоја теорије и праксе социјалне заштите и стицањем знања и вештина којима се унапређује процес заштите корисника. Стручно усавршавање ће и убудуће представљати услов за лиценцирање стручних радника. Уколико епидемиолошка ситуација дозволи током 2022. године планира се учешће стручних радника на међународним и националним конференцијама, едукацијама са и без провере знања, трибинама и округлим столовима, као и објављивање стручних радова.

У циљу смањења трошкова стручног усавршавања и у предстојећој години стручни радници Центра биће носиоци реализације програма едукације и вршиће пренос знања осталим стручним радницима, а сходно томе едукације и курсеви ће се реализовати и у самом Центру или у ближем окружењу (уколико епидемиолошка ситуација то буде дозволила).

• УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова Центра за социјални рад утврђена је организација стручног рада и осталих послова у Центру за социјални рад.

Организацију Центра чине:

- директор
- организационе јединице Центра
- стручна и саветодавна тела

Организационе јединице су:

- Служба за правне, кадровске и административне послове (у оквиру које је организован и рад Пријемне канцеларије и Канцеларије за материјална давања)

- Служба за заштиту деце и младих
- Служба за заштиту одраслих и старих
- Служба за финансијско-рачуноводствене послове
- Служба за остваривање права и услуга у заједници из области социјалне заштите у граду Смедереву

Служба за правне, кадровске и административне послове (са Пријемном канцеларијом и Канцеларијом за материјална давања)

- Служба обавља управно-правне послове за грађане у поступцима остваривања права из области социјалне заштите и надлежности органа старатељства
- У оквиру службе организован је рад Пријемне канцеларије и Канцеларије за материјална давања. У оквиру службе су ангажовани и радници који обављају административне послове.

- Пријемна канцеларија

- Пријемна канцеларија врши пријем грађана који се први пут обраћају Центру, врши процену да ли је решавање проблема у надлежности Центра и у складу са тим врши упућивање на одговарајућу службу Центра или на остваривање права у другим институцијама.

- Канцеларија за материјална давања

- Канцеларија за материјална давања бави се пословима везаним за остваривање права на материјално обезбеђење и друге видове новчаних давања.

Служба за заштиту деце и младих

Служба за заштиту деце и младих бави се заштитом интереса и права деце и омладине са поремећајима у понашању, деце ометене у психофизичком развоју, деце без родитељског старања и деце из породица са поремећеним породичним односима родитеља.

Служба за заштиту одраслих и старих

Служба за заштиту одраслих и старих бави се заштитом одраслих лица са поремећајима у понашању, одраслим и остарелим психички и физички угроженим лицима, материјално угроженим и незбринутим лицима, лицима са породичним проблемима.

Служба за финансијско - рачуноводствене послове

Службом руководи дипломирани економиста за финансијско-рачуноводствене послове, а у оквиру службе су ангажовани и финансијско рачуноводствени сарадници.

Служба за остваривање права и услуга у заједници из области социјалне заштите у граду Смедереву

Служба се бави пословима везаним за остваривање права и услуга које су предвиђене Одлуком о правима социјалне заштите у граду Смедереву (локалне социјалне услуге које су финансиране од стране јединице локалне самоуправе).

Службе имају своје руководиоце који обезбеђују планирање и координисање посла унутар службе, поштовање стандарда и законитости стручног рада, као и поштовање рокова и процедура.

Рад у службама је организован по принципу вођења случаја, где се водитељ случаја задужује конкретним случајем, процењује и координира поступак процене потреба корисника и предузима мере у циљу заштите и подршке корисника користећи потенцијале Центра и других служби и ресурса у локалној заједници.

Службе за заштиту деце и младих и за заштиту одраслих и старих имају и супервизоре који обезбеђују поштовање стандарда стручног рада кроз координацију, усмеравање, подстицање и евалуирање стручног рада водитеља случаја и помажу им да постигну оптималне ефекте у задовољавању потреба корисника, као и да развију потребна знања и вештине.

Послове анализе, праћења стања и потреба грађана на локалном нивоу и шире, као и иницирање промена у циљу унапређења социјалне заштите обавља стручни радник на пословима планирања, развоја и извештавања.

У Центру се образују стална и повремена тела:

Стална тела центра су:

- колегијум руководиоца
- колегијум службе
- колегијум служби
- стална комисија органа старатељства

Повремена тела су стручни тимови.

• УСЛОВИ РАДА

Адекватан простор и услови рада представљају један од битних фактора квалитетног обављање поверених послова.

Услови рада запослених су били оптимални и омогућавали су несметан рад са корисницима.

Тренутно Центар располаже са довољним бројем рачунара који се налазе у мрежи и покривају потребе стручног рада. Аутоматска обрада података представља добру основу за континуирано праћење и проучавање проблематике корисника.

Центар поседује 3 путничка аутомобила које стручни радници користе приликом теренских посета како на локалу, тако и изван њега.

У претходном периоду спроведене су следеће активности у циљу унапређења услова рада:

- Завршени су предвиђени радови на адаптацији простора Сигурне куће за 2021.годину
- Завршени су предвиђени радови на уређењу дворишног простора око и иза зграде Центра (уређење паркинг простора) за 2021.годину
- Повећана је безбедност живота и здравља запослених и корисника унутар објекта, заштита објекта и имовине ангажовањем агенције за безбедност, и уградњом додатних камера
- Извршена је санација опреме и система за грејање
- Извршена је замена дотрајалих рачунара и друге опреме
- Завршени су радови на адаптацији простора на првом нивоу зграде, уградњом пвц прозора и отпочињањем радова на санацији плафонских делова просторија
- Започети су радови на уградњи гасних инсталација

Током 2022.године планира се наставак процеса унапређења услова рада.

II ДЕО

КОРИСНИЦИ УСЛУГА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

Рад са корисницима у 2021.години одвијао се у условима пандемије изазване вирусом "COVID-19". У таквој ситуацији био је додатно отежан рад са корисницима у пружању појединих услуга и мера социјалне заштите.

Центар је током 2021.године радио са 9850 корисника. Број корисника се током 2021.године увећао за 1,5% у односу на претходну годину.

Када се погледају подаци по корисничким групама (табела 7 и 8), у односу на претходну годину, повећање се бележи код корисника под старатељском заштитом, код лица са инвалидитетом, код особа које имају потребу за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници и код деце чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права.

Током извештајног периода настављен је тренд смањења у корисничкој групи социјално материјално угрожених лица и лица са проблемима у понашању и у сукобу са законом. Код коришћења мера материјалне подршке евидентан је тренд да одређени број лица користи више мера у исто време (нпр. новчану социјалну помоћ, једнократну новчану помоћ, народну кухињу, ђачку ужину и сл.).

Током године Центар је радио са 9,7% грађана у односу на укупан број становника (по подацима РЗС за 2020 годину-процена броја становника средњом године). Корисницима је пружено укупно 18578 мера, облика и услуга социјалне заштите и социјалног рада.

Табела 5. Укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у 2021. према старости и полу

Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода(01.01.-31.12.2021.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2021.		
	М	Ж	Укупно	М	Ж	Укупно
Деца (0-17)	1377	1218	2595	999	907	1906
Млади (18-25)	288	661	949	193	298	491
Одрасли (26-64)	1790	2970	4760	1438	1902	3340
Старији (65 и више)	575	971	1546	417	744	1161
Укупно	4030	5820	9850	3047	3841	6898

Уколико се посматра територијална дистрибуција корисника, од укупног броја корисника 63,1% је са градског подручја, а 36,9% је са сеоског подручја.

На градском подручју највише корисника је на Славији, Папазоницу, Царини и Лештару где је и највише Рома и досељених лица.

Што се тиче сеоског подручја, највећи број корисника је из Радинца, Осипаонице и

Вранова.

Корисницима градског подручја су доступније услуге социјалне заштите у односу на популацију која живи у сеоским срединама (због територијалне удаљености корисника и мање мобилности), па је и очекивано њихово веће учешће у укупном броју корисника.

У старосној структури корисника доминирају одрасла лица са 48,3%. Деца учествују са 26,3% у укупном броју корисника. Најмање учешће имају млади и стари са уделом од 25,3%.

Жене чине 59,1%, а мушкарци 40,9% укупног броја корисника.

Флукуација корисника

Кретање броја корисника током године је битан показатељ обима и динамике уласка појединих категорија корисника у систем социјалне заштите, дужине задржавања у систему, као и степена рецидивизма.

Табела 6. Кретање броја корисника у 2021. години

Старосне групе	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2021. години	Стављени у пасиву
Деца (0-17)	1729	518	348	2595	689
Млади (18-25)	473	176	300	949	458
Одрасли (26-64)	2900	630	1230	4760	1420
Старији (65 и више)	1003	318	225	1546	385
УКУПНО	6105	1642	2103	9850	2952

Од укупног броја корисника, 2952 корисника је пасивизирано, тако да се на активној евиденцији Центра (на дан 31.12.2021. године) налазило 6898 корисника, што је за 13,1% више у односу на претходну годину. Удео пасивизираних корисника је мањи за 18,2% у односу на претходну годину.

У току године у систем социјалне заштите ушло је 16,7% нових корисника у односу на укупан број корисника. Највећи број корисника који су евидентирани као нови припада категорији одраслих лица са уделом од 38,4% у односу на укупан број новоевидентираних корисника. Упоредном анализом података може се закључити да се број новоевидентираних корисника увећао за 11,8% у односу на претходну годину.

Разлози за улазак деце у систем социјалне заштите су најчешће били материјална необезбеђеност, занемаривање и насиље, поремећени породични односи.

Најчешћи разлози за улазак одраслих и остарелих лица у систем социјалне заштите били су материјална необезбеђеност и инвалидитет, потреба за домаћим смештајем и услугама социјалне заштите у локалној заједници, као и различити облици насиља.

Удео реактивираних корисника у укупном броју корисника је већи и износи 21,3%, и увећан је за 2% у односу на претходну годину. Подаци показују да је у категорији реактивираних корисника највећи удео одраслих лица од 58,5% у односу на укупан број реактивираних корисника. Реактивирање корисника посебно је изражено код корисника материјалних давања, који се по правилу враћају у систем социјалне заштите услед немогућности да у постојећим условима привређивања самостално превазиђу социјалну угроженост.

Највећи удео у укупном броју корисника од 62% чине пренети корисници, што указује на то да се са појединим категоријама корисника ради дуги низ година. Удео пренетих корисника је током 2021. године смањен за 1,1%.

Када се посматрају пренети корисници у односу на старосну групу, највећи удео од 64,9% пренетих корисника се јавља у категорији старих лица у односу на укупан број старих, с обзиром да ова лица имају ослабљене потенцијале за самостално задовољавање потреба и по правилу њихов улазак у систем социјалне заштите подразумева континуирани рад све до смрти, што је и у већини случајева разлог одласка у пасиву. Висок удео пренетих у категорији старих, условљава и њихов мали удео у категорији реактивираних корисника.

ДЕЦА

Подаци Центра показују да деца учествују са 26,3% у укупном броју корисника (табела бр.5). Посматрано по полу 53,1% деце је мушког, а 46,9% женског пола. Када се посматрају деца по старосним групама, највећи удео са 4,9% имају деца старости од 6 -14 година.

Табела 7. Број деце према корисничким групама и узрасту у 2021. години

Корисничке групе	Узраст				УКУПНО
	0-2	3-5	6-14	15-17	
Деца под старатељством	14	1	91	108	229
Деца жртве насиља и занемаривања	46	71	201	106	424
Деца са неадекватним родитељским старањем	6	2	25	31	64
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	/	/	9	94	103
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	60	104	299	104	567
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	134	173	666	340	1313
Деца ОСИ	10	21	113	47	191
Деца у поступцима одређивања	14	/	/	/	14

личног имена					
Деца у поступцима располагања имовином	/	/	8	13	21
Деца у поступцима сагласности за малолетнички брак	/	/	/	1	1
Деца жртве трговине људима	/	/	/	2	2
Деца страни држављани без пратње	/	/	/	/	/
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	/	/	/	/	/
Деца повратници/из реадмисија	/	/	/	/	/
Остала деца	126	71	252	173	622
УКУПНО	410	458	1664	1019	3551

Укупан број деце по корисничким групама је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

Подаци показују да највећи број деце припада групи социо - материјално угрожене деце, која учествују са 37% у укупном броју деце. Број деце која се суочавају са проблемом материјалне угрожености смањио се за 6,8% у односу на претходну годину. Ова деца потичу из породица које својим радом, приходима од имовине или из других извора остварују приход мањи од износа новчане социјалне помоћи утврђеног Законом о социјалној заштити.

Велики број материјално угрожене деце последица је лошијег материјалног статуса већег дела популације који је изазван мањом могућношћу радног ангажовања родитеља или мањим радним ангажовањем родитеља.

Велики број корисника је и последица примене мање рестриктивних законских решења у коришћењу права на новчану социјалну помоћ.

Поред материјалне необезбеђености, децу из материјално угрожених породица прате и остале тешкоће као што су психички или физички хендикеп, поремећени породични односи, стамбена необезбеђеност, незапосленост и сл.

По већем уделу у укупном броју деце, са 16% налазе се деца чији се родитељи споре око вршења родитељског права. Заштита деце чији се родитељи споре око вршења родитељског права подразумева бројне послове који су везани за санирање поремећених породичних односа. У том смислу Центар је давао мишљење суду око поверавања, регулисања виђења са родитељем коме дете није поверено и издржавања деце.

Стручни радници су радили са децом која су била изложена насиљу или занемаривању или су била у ризику од насиља или занемаривања. Реч је о деци која су била изложена угрожавајућим факторима по живот и здравље у биолошкој породици или је у породичном окружењу постојао ризик за њихов правилан психофизички развој. Током 2021. године број деце у овој корисничкој групи је остао на приближно истом нивоу као и претходне године. Највећи број малолетних лица је био изложен индиректном психичком насиљу, где су директне жртве по правилу биле мајке. Рад са овом децом је дуготрајан и сложен и у великом броју случајева је захтевао рад са природним родитељима у циљу пружања помоћи ради адекватне

бриге и старања о малолетној деци. У ситуацијама израженог ризика, рад са децом је захтевао неодложну интервенцију Центра ради заштите њиховог здравља и живота, путем њиховог измештања из угрожавајућег окружења и смештаја у хранитељске породице, прихватилиште за жртве насиља, домове и сл. Заштита се спроводила и покретањем поступака за заштиту од насиља, лишавање родитељског права, заштиту права и интереса детета и сл.

Осим основних облика заштите, рад са овом категоријом деце обухватао је и низ додатних активности као што су признавање тренутних новчаних помоћи, набавка школског прибора, регулисње пуних трошкова, здравствене заштите, успостављање сарадње са осталим стручним службама, рад на контактирању деце и сродника тамо где је то било могуће и др.

Неадекватно родитељско старање редовно прате и материјална необезбеђеност, нерешено стамбено питање, поремећени породични односи и сл. У решавању овако сложене проблематике остваривала се тесна сарадња са родитељима, школама, здравственим институцијама и другим установама социјалне заштите.

Број деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом се смањивао у односу на претходну годину. У последњих неколико година приметан је тренд пада броја деце у овој категорији. Заштита деце са проблемима у понашању и у сукобу са законом подразумевала је рад на откривању, спровођењу заштите и третману свих облика делинквентног понашања. Центар је вршио процену и реализацију најадекватнијих мера у циљу ресоцијализације малолетних лица.

Центар је достављао суду мишљење и предлоге мера, а по доношењу судске одлуке организовао и спроводио мере отворене заштите и пратио резултате мера затворене заштите и вршио прихват малолетника из установа у циљу њиховог што безболнијег интегрисања у локалну заједницу.

Стручни рад са децом са проблемима у понашању и у сукобу са законом је сложен и захтева дуготрајан стручни рад уз сарадњу школе, породице и друштвене средине.

Центар је у току 2021. године радио и са децом која нису разврстана ни у једну корисничку групу. Реч је о деци корисницима појединих локалних влада, помоћи и услуга, као и деци за коју је Центар издавао уверења.

- **Старатељска заштита, мере надзора над вршењем родитељског права, усвојење и смештај у установе социјалне заштите и хранитељске породице**

У циљу заштите малолетних лица Центар је спроводио мере старатељске заштите, мере надзора над вршењем родитељског права, мере смештаја у хранитељске породице и домове, усвојење и сл.

У 2021. години Центар је донео 14 решења о спровођењу мера превентивног надзора. Реч је о спровођењу превентивног надзора у делу одређивања личног имена.

У току године донето је 3 решења о спровођењу мера корективног надзора којима су родитељи упозорени на недостатке у вршењу родитељског права, а у односу на 5 малолетних лица.

У извештајном периоду Центар је пред судом покретао и поступке за лишење родитељског права. Током године Центар је покренуо 9 поступака за лишење

родитељског права у односу на 13 малолетних лица.

Покренут је и 1 кривични поступак због пропуста у вршењу родитељског права у односу на 5 малолетних лица, као и 1 поступак за заштиту права и интереса детета. На активној евиденцији Центра на дан 31.12.2021.године под старатељством је било укупно 187 малолетних лица. Од овог броја 40 лица је било под сталним, а 147 под привременим старатељством. Од укупног броја лица под сталним старатељством, 28 је било под непосредним старатељством, а 12 под сродничким старатељством.

У извештајном периоду стално старатељство је престало за 5 малолетних лица због пунолетства.

Током 2021.године 1 дете је упућено на прилагођавање у породицу будућих усвојитеља, а усвојење као најпотпунији облик заштите деце без родитељског старања је реализовано за 3 малолетна лица.

У току 2021.године 5 малолетних лица је било на домском смештају. Током године за 1 дете је реализован домски смештај и то премештањем детета из хранитељске породице. На крају године 4 лица је остало на смештају у установама социјалне заштите. Домски смештај је током године престао за 1 дете због повратка у биолошку/сродничку породицу.

И у току ове године највећи број деце налазио се у хранитељским породицама, с обзиром да је процењено да у њима имају адекватније услове за развој, васпитање и образовање. Хранитељство као облик заштите детету обезбеђује замену за примарну породицу и његовим заснивањем детету се пружа сигурност, подршка, брига о здрављу, школовању и васпитању.

У току године стручни радници Центра су анкетирали потенцијалне хранитеље и стручно процењивали подобност хранитеља за негу и васпитање деце. Такође су правно регулисали њихов статус и обавезе и перманентно пратили потребе и психосоцијални развој смештене деце.

У току године 21 малолетно лице је упућено на породични смештај (реч је о новим корисницима који су током 2021.године смештени у хранитељску породицу). Од укупног броја смештене деце, 19 лица је измештено због неадекватног родитељског старања, а 2 лица због насиља у породици.

На породичном смештају се током године налазило 124 малолетна лица. Од овог броја 22 лица се налазило у сродничкој породици, а 102 лица у несродничкој хранитељској породици. Број деце на породичном смештају је увећан за 8,8% у односу на претходну годину. На крају године у хранитељским породицама се налазило 109 лица (22 у сродничким, а 87 у несродничким хранитељским породицама). Највећи удео деце на породичном смештају од 48,4% припадао је деци од 6-14 година старости.

У току године за 15 лица је донето решење о престанку смештаја у хранитељској породици. Од овог броја за 5 лица је престао смештај због осамостаљивања, за 4 због повратка у биолошку породицу, за 2 због стварања услова за усвојење, за 1 због смештаја у установу социјалне заштите и за 3 из других разлога.

Током године 67 хранитељских породица је имало децу на смештају, док 2 хранитељске породице са стеченом подобношћу чека на смештај деце.

Стручни радници се као и претходних година суочавају са проблемом смештаја деце са сметњама у развоју и деце са поремећајима у понашању, с обзиром да

постојеће породице нису уско специјализоване за прихват ових категорија лица. Због новонастале ситуације услед пандемије и немогућности похађања наставе, током године није дошло до реализације пројекта „Услуге додатног образовања деце на смештају у хранитељским породицама и деце у систему социјалне заштите“ (похађање курсева страних језика, информатичких и других акредитованих програм у циљу пружања подршка деци и младима на хранитељству у развијању њихових компетенција и знања, а ради њихове припреме за самостални живот након изласка из система социјалне заштите). Пројекат ће се реализовати током 2022. године по трансферу опредељених средстава за ове намене.

ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ

По подацима Центра пунолетни корисници учествују са 73,7% у укупном броју корисника. Највећи удео од 65,6% у укупном броју пунолетних корисника имају одрасли корисници, а најмањи од 13,1% млади корисници. Број пунолетних корисника се увећао за 1,8% у односу на претходну годину.

Број пунолетних корисника по корисничким групама је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

Табела 8. Број пунолетних корисника по корисничким групама и старости у 2021. години

Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	УКУПНО
Особе под старатељством	37	153	53	22	265
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	85	291	57	4	437
Особе које се споре око вршења родитељског права	24	75	6	1	106
Особе са инвалидитетом	69	471	246	108	894
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	56	5	2	/	63
Особе које имају потребе за домским смештајем и другим услугама социјалне заштите у локалној заједници	543	1588	358	196	2685
Материјално угрожене особе	325	2726	643	69	3763

Жртве трговине људима	/	/	/	/	/
Остали	21	8	1	3	33
УКУПНО	1160	5317	1366	403	8246

Када се анализирају корисничке групе, одрасла лица учествују са 64,5% у укупном броју пунолетних корисника.

У односу на све корисничке групе највећи удео са 45,6% имају материјално угрожена лица, која бележе пад од 2% у односу на претходну годину. Велики удео од 32,6% имају и лица са потребом за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници.

У категорији младих највећи удео од 46,8% имају и лица која имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници. Велики удео у категорији младих од 28% имају социо-материјално угрожена лица.

На евиденцији се појављује и одређени број лица са проблемима у понашању. Реч је о младим лицима која су извршила дела као малолетници, али су у међувремену постали пунолетни, а судски поступци према њима нису окончани или им изречене мере и даље трају, као о одрасла и стара лица са асоцијалним понашањем (скитња и сл.).

Када је реч о одраслим корисницима, највише њих 51,3% припада категорији материјално угрожених лица. У овој категорији корисника налази се и 29,9% лица која имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници, док 8,6% припада особама са инвалидитетом.

Остарела лица представљају специфичну категорију корисника која је у порасту, а у прилог томе говоре и подаци РЗС.

Реч је о радно неспособним лицима, која су због своје неспособности маргинализована и препуштена сама себи.

Ова лица углавном немају приходе или имају минималне приходе, а због слабљења виталних функција су нарушеног здравственог стања и немају капацитета за самостално превазилажење проблема.

Највећи број старих од 40,2% припада социо-материјално угроженим лицима, док 31,3% припада категорији лица које имају потребу за домским смештајем и другим услугама у локалној заједници. Значајан удео од 20% бележе инвалидни и хронично оболела лица. У категорији старих појављују се и лица жртве насиља, занемарене особе и особе у ризику од занемаривања. Наиме, све је присутније занемаривање старих лица од стране сродника (деце, супружника и других сродника) које додатно утиче на њихово психофизичко здравље које је само по себи већ нарушено.

Најчешће пружани облици, мере и услуге за ове корисничке групе су новчана социјална помоћ, додатак за туђу негу и помоћ и увећани додатак за туђу негу и помоћ, смештај у установе социјалне заштите, старатељска заштита и сл.

- **Старатељска заштита и смештај у установу социјалне заштите и другу породицу**

Над пунолетним лицима са психофизичким сметњама спроводила се старатељска заштита ради заштите имовине и задовољавања егзистенцијалних потреба.

На активној евиденцији Центра на дан 31.12.2021. године под сталном

старатељском заштитом налазило се 125 пунолетних лица лишених пословне способности, док је 97 лица било под привременом старатељском заштитом.

Током 2021.године за 3 пунолетна лица је поднет предлог за лишавање пословне способности.Током године 10 лица су лишена пословне способности и стављена под стално старатељство (9 лица је потпуно лишено и 1лице је делимично лишено пословне способности).

Током године за 1 лице је донето решење о продужењу родитељског права.

Табела 9. Број пунолетних корисника на смештају, према врсти смештаја у 2021. години и на дан 31.12.2021.године

Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно	
	2021.	31.12. 2021.	2021.	31.12. 2021.	2021.	31.12. 2021.	2021.	31.12. 2021.
Породични смештај у сродничку хранитељску породицу	1	1	/	/	/	/	1	1
Породични смештај у другу породицу	11	6	1	1	/	/	12	7
Домски смештај	10	10	83	75	143	110	236	195
УКУПНО	22	17	84	76	143	110	249	203

Смештај у установу социјалне заштите остварује се упућивањем корисника у одговарајућу установу у којој се обезбеђује становање и задовољавање основних животних потреба, здравствена заштита, а за децу и приступ образовању.

Домски смештај се обезбеђује оним лицима којима се не може обезбедити, или није у њиховом интересу останак у породици, услуге у заједници или породични смештај.

Смештај у другу породицу подразумева смештај лица у породицу која може да задовољи потребе особе која се смешта.

Смештај лица у установе социјалне заштите или у другу породицу примењује се као крајња мера заштите у случајевима када ова лица нису у стању да се сама о себи брину, а немају ни сроднике који су у законској обавези и могућности да се о њима старају.

У току 2021.године на смештају се налазило 249 лица.Број лица на смештају је остао на приближно истом нивоу као и 2020.године.

Од укупног броја смештених у току године највећи проценат од 57,4% је старих лица.Од укупног броја пунолетних на смештају, 236 лица се налазило на домском смештају.Највећи број је смештен у домове за одрасла и остарела лица, а остала

лица су се налазила на смештају у специјализованим установама за ментално и душевно оболела лица. Број захтева за смештај пунолетних корисника је велики, те се проблеми јављају при реализацији смештаја, с обзиром на ограничене капацитете. Дешава се да поједини корисници дуго чекају на реализацију смештаја, а када до њега дође поједина лица премину или врло кратко користе услуге домова. Посебан проблем се јавља код смештаја у специјализоване установе, јер су у њима капацитети најограниченији.

Током 2021. године смештај лица у домове је био отежан услед увођења посебних процедура пријема због епидемиолошке ситуације условљене "COVIDOM-19".

На породичном смештају се налазило 13 лица. Број пунолетних на смештају је мали, с обзиром да је овај вид смештаја пунолетних корисника неразвијен. Услугу породичног смештаја су углавном користили млади који су се налазили на редовном школовању.

У току године за 46 лица је престао породични и домски смештај. У 92,7% случајева разлог за престанак домског смештаја била је смрт корисника, док је разлог за престанак породичног смештаја у свим случајевима отпочињање самосталног живота.

Током 2021. године за 28 одраслих лица реализован је смештај у прихvatну станицу (краткотрајни смештај до изналажења трајнијих облика заштите).

ПОСЕБНО ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ КОРИСНИКА

• СОЦИО-МАТЕРИЈАЛНО УГРОЖЕНА ЛИЦА

Право на новчану социјалну помоћ остварују појединци, односно породице које својим радом, приходима од имовине или из других извора остварују приход мањи од износа новчане социјалне помоћи утврђеног Законом о социјалној заштити.

Право на увећану новчану социјалну помоћ остварују појединци који су неспособни за рад, односно породице чији су сви чланови неспособни за рад и једнородитељске породице.

Табела 10. Број породица и број корисника новчане социјалне помоћи у 2021. години и на дан 31.12.2021. године

Структура породице	Пренети		Укупно у 2021. год.		Стање на дан 31.12.2021.	
	Број породица	Број корисника	Број породица	Број корисника	Број породица	Број корисника
1 члан	315	315	533	533	304	304
2 члана	185	370	247	494	162	324
3 члана	94	282	125	375	75	225
4 члана	119	476	137	548	112	448
5 и више чланова	167	945	188	1063	154	879
УКУПНО	880	2388	1230	3013	807	2180

Ово право је у току године остварило 1230 породице са 3013 лица. На основу података можемо видети да је број породица које су користиле право на новчану социјалну помоћ опао за 4% у односу на претходну годину.

На дан 31.12.2021.године право на новчану социјалну помоћ остваривало је 807 породица са 2180 корисника. Број породица које су користиле право на новчану социјалну помоћ на крају године је мањи за 9,8% у односу на претходну годину.

Без обзира на пад, број корисника новчане социјалне помоћи је и даље велики, услед лошег материјалног положаја већег дела популације, који је изазван смањеним степеном радног ангажовања (због ниског нивоа стручних квалификација, образовања и лошег здравственог стања).

Поред материјалне необезбеђености, ову категорију корисника углавном прате и остале тешкоће као што су психички или физички хендикеп, поремећени породични односи, стамбена необезбеђеност, незапосленост и сл.

Табела 11. Број корисника по радном статусу на дан 31.12.2021.године

Радни статус	Број корисника		УКУПНО
	М	Ж	
Запослен	7	/	7
Пензионер	5	3	8
Незапослен	402	419	821
Ученик/студент	322	277	599
Неспособан за рад	302	440	742
Остало	3	/	3
УКУПНО	1041	1139	2180

Подаци показују да 63,4% укупног броја евидентираних породица током 2021.године чине једночлане и двочлане породице и да се углавном ради о старачким домаћинствима која немају ближе сроднике који би се о њима старали, а неспособни су за рад.

Породице са пет и више чланова су углавном грађани ромске етничке припадности настањене у насељу "Мали Кривак" и сличним насељима у околини града која су насељена становништвом са Косова и Метохије и југа Србије.

Када је реч о градским месним заједницама, највећи број породица које остварују право на новчану социјалну помоћ је са подручја месне заједнице Славнија. Када је реч о сеоској средини највећи број породица које остварују право живи у Радинцу. Од укупног броја активних корисника (на дан 31.12.2021.године) 61,5% су радно неспособни (стара, изнемогла и хендикепирана лица, теже хронично оболела лица и деца школског и предшколског узраста).

У току 2021.године поднето је 589 нових захтева за новчану социјалну помоћ (у овај број ушли су и захтеви за кориснике који обнављају право након законског прекида права од 3 месеца). Подаци показују да се број поднетих захтева смањено за 6,7% у односу претходну годину, што указује на наставак тренда опадања броја поднетих захтева, а самим тим и пада броја корисника новчане социјалне помоћи.

Један од разлога смањења броја захтева је повећано запошљавање корисника и повећан број лица која су током године остварила право на пензију, те нису обнављала право на

новчану социјалну помоћ.

Поред сталне новчане помоћи чија је исплата у надлежности Министарства, преко Центра за социјални рад грађани Смедерева остварују право на једнократну и ванредну новчану помоћ за коју се средства обезбеђују из буџета града, а на основу Одлуке о правима социјалне заштите на подручју града Смедерева.

Право на једнократну новчану помоћ остварују лица која се тренутно нађу у стању социјалне потребе, као и лица која се упућују на домски смештај. Право на једнократну новчану помоћ угрожено лице може да оствари више пута у току године, а укупан износ не може бити већи од просечне нето зараде по запосленом у Граду у месецу који претходи месецу у коме се врши исплата.

Средства су намењена лицима која се тренутно нађу у стању социјалне потребе (решавање социјалне егзистенције, трошкови лечења, куповину школског прибора, набавку огрева, пролазници који се нађу на подручју наше општине, а немају средстава да се врате у место боравка и сл.).

Право на ванредну новчану помоћ могу остварити лица или породице због смрти члана породице, теже болести чланова породице, дужег лечења у специјализованим установама, ради набавке медицинских помагала и лекова, учешћа у трошковима операција и санирања оштећења на стамбеним објектима изазваним непогодама и другим изузетно тешким ситуацијама.

У извештајном периоду одобрено је 4176 једнократних помоћи. У 2021. години дошло је до увећања броја одобрених једнократних помоћи за 17,1% у односу на претходну годину. Ово је последица пораста броја грађана који су остваривали приход у нивоу и испод минималног нивоа социјалне сигурности утврђеног Законом о социјалној заштити у Републици Србији и стицаја различитих околности које су довеле до остваривања прихода испод тог нивоа, као и већег броја лица која су током године по више пута остваривала ово право до максималног годишњег износа предвиђеног градском Одлуком.

На основу података Центра, највише једнократних новчаних помоћи 38,6% одобрено је за социјалну егзистенцију, а 39,9% је одобрено за друге изузетно тешке ситуације. За куповину огрева је одобрено 16% једнократних новчаних помоћи, а преосталих 5,5% је одобрено за куповину уибеника, лекова, за потребе прибављања документације и сл.

Градска управа је у току 2021. године одобравала ванредне новчане помоћи на основу мишљења и предлога стручних радника Центра. У извештајном периоду Центар је Градској управи достављао мишљења поводом одлучивања о исплати ванредне новчане помоћи. Током године одобрено је 725 ванредних новчаних помоћи, што представља увећање од 23,1% у односу на претходну годину.

Нижи ниво прихода, немогућност приходавања и све лошији здравствени статус грађана условили су велики број захтева за добијање једнократне и ванредне новчане помоћи.

Током 2021. године Центар за социјални рад је у сарадњи са Градском управом и изабраним пружаоцем услуге наставио са дистрибуцијом топлог obroка егзистенцијално угроженој категорији грађана.

Право на бесплатан оброк током године користило је 942 корисника. Право на бесплатан оброк је на дан 31.12.2021. године користило 205 породица са 671 лицем. Током године број корисника је био знатно већи услед уласка корисника који су у

краћем временском периоду користили право (угlavном се радило о лицима која су у датом тренутку била у ситуацији да ургентно користе ово право, а након одређеног периода су успела да изграде потенцијал за самостално задовољавање сопствених потреба).

Број корисника на крају извештајног периода је мањи за 5,9% у односу на исти период претходне године.

Услугама народне кухиње били су обухваћени корисници права на новчану социјалну помоћ, као и лица са ниским примањима или без примања која нису остварила право на новчану социјалну помоћ.

Током 2021.године Центар је одобравао и право на бесплатну ужину у ђачкој кухињи.Ово право је финансирано од стране Локалне самоуправе и одобрано је деци у основним школама из породица корисника новчане социјалне помоћи.

Право на бесплатну ужину је током године остварило 435 корисника.На крају године ово право користило је 318 малолетних лица (стање на дан 31.12.2021.године).Број корисника на крају године је остао на приближно истом нивоу као и претходне године.

• ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

У току 2021.године Центар је радио са 1085 особа са инвалидитетом. У току године дошло је до увећања броја лица са инвалидитетом за 2,5% у односу на претходну годину.

Табела 12. Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у 2021. години, према старости и полу

Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	107	84	191
Млади	47	22	69
Одрасли	262	209	471
Старији	121	233	354
УКУПНО	537	548	1085

Највећи удео од 43,4% у укупном броју лица са инвалидитетом имају одрасла лица.

Табела 13. Број особа са инвалидитетом у ЦСР у 2021. години према врстама инвалидитета и старости

Врста инвалидитета	Старосна структура				Укупно
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Телесни	159	17	264	314	754
Интелектуални	13	24	135	17	189
Ментални	3	1	42	18	64
Сензорни	3	5	22	3	33
Первазивни развојни поремећаји,	3	2	1	/	6
Вишеструки	10	20	7	2	39
УКУПНО	191	69	471	354	1085

Подаци показују да 69,5% лица припада категорији лица са телесним инвалидитетом.

Заштита ових лица одвијала се кроз коришћење права на туђу негу и помоћ и увећану туђу негу и помоћ, професионално оспособљавање, стављање под старатељску заштиту, смештај у установе социјалне заштите и сл.

Право на додатак за помоћ и негу другог лица остварује лице коме је због телесног или сензорног оштећења, интелектуалних тешкоћа или промена у здравственом стању неопходна помоћ и нега другог лица да би задовољило основне животне потребе.

На подручју Смедерева ово право је у току 2021.године користило 438 лица.Број корисника права се увећао за 13,2% у односу на претходну годину.На дан 31.12.2021. године ово право је остваривало 306 лица, што је увећање од 21,9% у односу на претходну годину.

У току 2021.године рађено је по основу 168 захтева за признавање права на туђу негу и помоћ.Број поднетих захтева се увећао за 22,6% у односу претходну годину.

У току године донето је 56 решења о признавању овог права.

Право на увећан додатак за помоћ и негу другог лица има лице које остварује право на туђу негу и помоћ, а за које је, на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да има телесно оштећење од 100% по једном основу или да има органски трајни поремећај неуролошког или психичког типа и лице које има више оштећења, с тим да ниво оштећења износи по 70% и више процената по најмање два основа.

У извештајном периоду право на увећан додатак остварило је 681 лице, што је увећање од 2,9% у односу на претходну годину, а на крају године право на увећан додатак за туђу негу и помоћ користило је 547 лица, што је за 4,2% више у односу на претходну годину (стање на дан 31.12.2021.године).

У току године евидентирано је 202 захтева за увећану туђу негу и помоћ.Број

захтева је остао на приближно истом нивоу као и претходне године. У току године донето је 65 решења о признавању права.

Током године лица са инвалидитетом су користила и услуге смештаја.

Табела 14. Број особа са инвалидитетом који су на дан 31.12.2021. користили услуге смештаја у установама социјалне заштите или у породичном смештају, према врсти смештаја и узрасту

Врста смештаја	Старосна структура			
	Деца	Млади	Одрасли	Старији
Смештај у прихватишту /прихватној станици	/	/	1	1
Смештај у сродничкој старатељској породици	1	/	/	/
Смештај у хранитељској (сродничкој и другој хранитељској) породици	2	1	/	/
Смештај у установи социјалне заштите	3	9	50	15
УКУПНО	6	10	51	16

На крају 2021.године на смештају се налазило 83 лица.Од овог броја 77 лица је било у установи социјалне заштите, 4 лица у сродничкој или другој породици и 2 лица у прихватној станици. У току 2021.године реализован је смештај за 9 нових корисника.

У току 2021.године ученици основних и средњих школа са сметњама у развоју и инвалидитетом и њихови пратиоци користили су и право на превоз.У току године ово право је користило 54 лица (27 ученика и 27 пратилаца).

Током 2021.године лица са инвалидитетом имала су могућност коришћења дневних услуга у заједници и то услуге помоћи у кући и личног пратиоца детета.Центар за социјални рад је био упутни орган за лица за која је процењено постојање потребе за коришћењем ових врста услуга.Током године 40 лица је користило право на услугу помоћ у кући, а 31 лице право на услугу личног пратиоца.

У извештајном периоду особама са инвалидитетом била је доступна и услуга персоналне асистенције као услуга подршке за самостални живот.Центар за социјални рад је лица која су имала потребу за оваквим видом услуге упућивао на изабране пружаоце услуге.Током године Центар је упутио 10 лица на коришћење услуге персоналног асистента.

Социјална укљученост особа са инвалидитетом је боља него претходних година, али још увек недовољна, с обзиром да и даље постоје тешкоће код њиховог укључивања у образовање и радни процес након завршетка школовања.

ДЕЦА И МЛАДИ СА ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ И У СУКОБУ СА ЗАКОНОМ

Заштита деце и омладине са проблемима у понашању и у сукобу са законом подразумевала је рад на откривању, спровођењу заштите и третману свих облика делинкветног понашања деце и младих. Центар је вршио процену и реализацију најадекватнијих мера у циљу њихове ресоцијализације.

Центар је достављао суду мишљење и предлоге мера, а по доношењу судске одлуке организовао и спроводио мере отворене заштите и пратио резултате мера затворене заштите и вршио прихват малолетника из установа у циљу њиховог што безболнијег интегрисања у локалну заједницу.

Стручни рад са децом и омладином са поремећајима у понашању и у сукобу са законом је веома сложен и захтева дуготрајан стручни рад и сарадњу школе, породице и друштвене заједнице.

У току 2021.године Центар је радио са укупно 159 лица до 25 година старости са проблемима у понашању и у сукобу са законом. Број деце и младих је смањен за 11,7% у односу на претходну годину, што говори о наставку тренда смањивања броја лица у овој категорији.

Од укупног броја лица до 25 година старости са проблемима у понашању и у сукобу са законом, 132 припада деци и младима у сукобу са законом (малолетници у сукобу са кривичним и прекршајним законом због сумње, оптужбе, или осуде да су починили кривично дело), а 27 припада деци и младима са проблемима у понашању (који немају кривична дела и нису починиоци прекршаја, али имају проблематично понашање у школи, као и сукобе са родитељима, старатељима и заједницом и који таквим понашањем угрожавају себе и околину и суочавају се са тешкоћама због злоупотребе алкохола, дроге или других опојних средстава).

Током 2021.године новоевидентирано је 49 лица са проблемима у понашању и у сукобу са законом (1 лице са проблемима у понашању, а 48 лице у сукобу са законом).

Током године стручни радници Центра су пратили реализацију 11 мера које су изречене у извештајном периоду. Током године праћена је реализација 9 мера посебне обавезе (6 мера укључивања у рад хуманитарних организација, 2 мере извињења оштећеном и 1 мера посебне обавезе укључивања у појединачни и групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту.)

Током године праћена је и реализација 1 мере појачаног надзора органа старатељства, и 1 мере безбедности обавезног психијатријског лечења на слободи.

У оквиру рада на спровођењу ових мера радило се и на праћењу понашања малолетника, као и на стварању услова за њихову ресоцијализацију.

Током године Центар је давао мишљење и предлоге за изрицање мера, међутим одређени број поступака још увек није окончан.

Стручни радници Центра су активно учествовали у судским поступцима који су вођени против малолетних лица.

Током године Центру за социјални рад је од стране суда поднето укупно 96 пријава за децу и омладину у сукобу са законом (65 пријава за децу и омладину учиниоце кривичних дела и 31 пријава за децу и омладину учиниоце прекршаја).

Током године Центру је достављено и 5 пријава које су се односиле на децу која су кривично и прекршајно неодговорна. Такође, Центру је поднето и 26 пријава сродника и школе, које су се односиле на проблеме у понашању малолетника и 3 пријаве за вршњачко насиље.

ЖРТВЕ НАСИЉА

Основни начин поступања у ситуацијама везаним за насиље у породици је био тимско сагледавање проблема. Интерни тим за заштиту од насиља у породици и партнерским односима је путем конкретног рада са жртвама насиља и међусобних консултација, договарао и планирао кораке у даљем раду.

Интерни тим се укључивао код разматрања свих пријава за насиље у породици, а након уласка случаја у даљи рад службе, тим се укључивао по потреби, а на основу одлуке водитеља случаја, супервизора и руководиоца интерног тима.

Код одбачених пријава насиља нису се укључивали сви чланови интерног тима, већ само пријемни радник и руководиоца интерног тима и евентуално водитељ случаја, уколико је већ рађено са породицом. У овим случајевима стручни радници су радили на саветодавном усмеравању породице (информисању о корацима које жртва може предузети уколико дође до насилничког понашања и упозоравањем починиоца о могућим последицама насилничког понашања). У овим ситуацијама сачињавана је белешка у којој је констатована несврхисходност даљег поступања.

У ситуацијама када је идентификовано постојање насиља у породици, интерни тим је случај упућивао на даљи рад у службу, где је стручни радник на вођењу случаја вршио почетну процену и предузимао мере неопходне за заштиту лица које је претрпело насиље или је у ризику од насиља (ургентно збрињавање, покретање поступка за лишавање родитељског права, покретање поступка за заштиту од насиља у породици и др.).

У хитним случајевима пријемни радник се одмах консултовао са руководиоцима служби (који су и чланови интерног тима) и са пријемном проценом о хитном поступању, случај је упућиван у службу на даљи рад ради предузимања ургентних мера у циљу заштите жртве.

О начину поступања, тј. предузетим мерама у случајевима насиља, руководиоца интерног тима сачињавао је писане извештаје за састанке Координационе групе за спречавање насиља у породици. На овим састанцима у сарадњи са представницима полиције, тужилаштва и по потреби других институција, планиране су се мере даљег поступања за сваки случај појединачно.

С обзиром да је број стручних радника остао исти, а да се из године у годину број пријава за насиље увећава, тешкоћу у раду представљала је преоптерећеност стручног кадра (пријемне службе, чланова интерног тима и радника на вођењу случаја).

Табела 15. Број пријава породичног насиља и занемаривања у 2021.години према доминантној врсти насиља и старости и полу жртве насиља и занемаривања

Доминантне врста насиља	Старост жртве насиља								УКУПНО
	Деца		Млади		Одрасли		Старији		
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
Физичко насиље	3	7	4	33	19	92	7	15	180
Сексуално насиље	/	2	/	/	/	/	/	/	2
Психичко насиље	5	5	2	21	30	125	11	17	216
Занемаривање	17	17	/	/	/	/	/	/	34
УКУПНО	25	31	6	54	49	217	18	32	432

Центру за социјални рад је током 2021.године достављено 432 пријаве за насиље у породици и занемаривање (398 за насиље и 34 за занемаривање).

Од укупног броја пријава које су се односиле на насиље, интерни тим за заштиту од насиља у породици и партнерским односима је радио по основу 241 нове пријаве и 108 поновљених пријава. Такође, стручни радници Центра су радили и са 43 пријаве које су се односиле на случајеве насиља који су већ у поступку и ове пријаве упућиване су углавном од стране суда (наставак рада на случају). У укупан број пријава ушло је и 6 одбачених пријава, које су ушле у рад служби, али су током разматрања случаја одбачене као неосноване.

Током године стручни радници Центра су радили са укупно 745 лица (245 жртви физичког, 6 сексуалног и 494 психичког насиља) која су била директно или индиректно изложена насиљу. Од укупног броја евидентираних, 319 је било малолетних лица, 74 младих лица, 291 одрасло лице и 61 остарело лице.

У укупан број лица која су била изложена директном или индиректним насиљу, ушла су новоевидентирана лица, лица која су пренета из претходних година, као и лица која су реактивирани током извештајног периода.

Ступањем на снагу новог Закона о спречавању насиља у породици, починиоцима насиља су изрицане мере удаљења учиниоца из стана и мера забране контактирања са жртвом.

Група за координацију у чијем раду је учествовао и представник Центра је током године доносила и индивидуалне планове заштите и подршке жртвама насиља. Подршка корисницима је најчешће давана у делу учествовања кроз поступке за поверу малолетне деце и посредовање у давању мишљења за изрицање мера заштите од насиља у породици и код привремених мера, посредовање у мотивисању сродника за преузимање бриге о жртвама.

Током извештајног периода 21 малолетно лице је измештено из биолошке породице (2 због насиља у породици и 19 због занемаривања) и упућено у

хранитељску породицу.

За 3 жене је током године индиковано ургентно збрињавање и измештање из насилничког окружења у Прихватилиште за жртве насиља "Сигурна кућа".

Током године Центар је покренуо 29 поступака за изрицање мере заштите од насиља у породици. Предлогом за изрицање мера за заштиту од насиља у породици било је обухваћено 37 одраслих и 5 малолетних лица.

Током године изречено је укупно 28 мера за заштиту од насиља у породици по Породичном закону (22 мере забране даљег узнемиравања члана породице, 5 мера забране приближавања члану породице и 1 мера забране приступа у простор око места становања или рада члана породице).

У раду са жртвама насиља стручни радници Центра су се суочавали са извесним тешкоћама. Наиме, основна тешкоћа у раду били су кратки обавезујући рокови у обради пристиглих пријава и у даљем поступању, евидентирању и извештавању Координационе групе при ОЈТ-у.

То је доводило до додатног притиска већ оптерећених стручних радника. Проблем је представљао и велики број неоснованих пријава, који су изискивали додатну тријажу и тиме одузимали време у поступању по пријавама у којима је било индиковано насиље. Ово је у већини случајева последица неадекватно спроведених радњи од стране других институција пре прослеђивања захтева Центру. Често су и саме пријаве биле непотпуне и додатно су отежавале рад на утврђивању параметара који би упућивали на постојање насиља и утврђивање степена ризика, односно приоритета у поступању.

Тешкоћу и даље представља одсуство једнообразно утврђеног начина евидентирања случајева насиља у Центрима. Пријаве су од стране ПУ достављане на починиоца, а оне су се у Центру, уколико се радило о породици са децом, заводиле на најмлађе дете, иако оно није било директно изложено насиљу. У таквој ситуацији отежано је праћење броја пријава и лица која су претрпели насиље. Ово наравно додатно компликује и извештавање о жртвама насиља.

Одсуство адекватних обука за рад у поступцима насиља често доводи до неуједначености у процени и поступању стручних радника (шта треба третирати као насиље и да ли сви случајеви оправдано улазе у даље поступање).

У том смислу треба тежити упошљавању нових радника и специјализацији одређеног броја стручњака, који би се уз одговарајуће обуке, бавили искључиво радом на заштити од насиља у породици.

ОСТАЛЕ ОСЕТЉИВЕ ГРУПЕ

Код посебно осетљивих група корисника треба истаћи рад са ромском популацијом, тј. са онима за које сигурно знамо да то јесу, јер услов за пружање услуга у социјалној заштити не повлачи обавезу изјашњавања о националној припадности. Из тог разлога Центар нема прецизне податке о корисницима ромске популације.

Већина ових лица је без прихода и живи испод линије сиромаштва. Они који остварују приход налазе се претежно у зони сиве економије и баве се прикупљањем секундарних сировина. Роми углавном живе у нехигијенским објектима, велике пренасељености, као и у хомогеним насељима која су издвојена од осталог становништва. С обзиром на напред наведено, њихово психофизичко здравље

претежно је нарушено, а томе доприноси њихова здравствена непросвећеност и недовољна доступност здравствене заштите.

Роми се најчешће као корисници појављују у категорији материјално угрожених лица.

III ДЕО

ПОСЛОВИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА; ПРИМЕНИ МЕРА И ОБЕЗБЕЂИВАЊУ УСЛУГА

1. СТРУЧНИ ПОСЛОВИ

- **Послови процене и планирања**

Услуге процене обухватају процену стања, потреба, снага и ризика корисника и других особа значајних за корисника, процену старатеља, хранитеља и усвојитеља.

Услуге планирања обухватају индивидуално планирање услуга ради њиховог коришћења или одређивања мера заштите и то:

- план услуга и мера за породицу са планом сталности за дете,
- план за самостални живот, односно еманципацију младе особе која не живи са родитељима односно усвојитељима пре навршене 14. године живота и
- индивидуални план услуга и мера за одраслог или старог корисника

Табела 16. Број услуга процене и планирања према корисницима услуга

Стручни поступак	Број поступака				Укупно
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	
Почетна процена	270	19	144	75	508
Усмерена процена корисника	4	/	/	/	4
Број сачињених планова	63	5	33	31	132
Број поновних прегледа	265	18	46	34	363

Подаци показују да је у 86,5% случајева спровођен поступак почетне процене и поновног прегледа. У 56,9% случајева почетна процена је рађена за децу и младе, а у 43,1% случајева за одрасле и старе.

У 78% случајева поновни преглед је рађен за децу и младе, а у 22% случајева за одрасле и старе.

Од укупног броја сачињених планова, 51,5% је сачињено за децу и младе, а 48,5% за одрасла лица и старе.

- **Неодложне интервенције**

Услуге неодложне интервенције пружа Центар за социјални рад непосредно и у сарадњи са другим службама и органима у локалној заједници, у ситуацијама када је дошло до угрожавања живота, здравља и развоја корисника, а с циљем предузимања мера из његове надлежности за осигурање безбедности корисника.

Услуге неодложних интервенције доступне су корисницима током 24 часа.

У току године стручни радници центра неодложно су интервенисали у 91 случају. Неодложно се интервенисало у 71,4% случајева ради осигурања безбедности малолетних корисника и у 28,6% ради осигурања безбедности пунолетних лица.

- **Специјализовани послови/супервизијски послови**

Специјализоване послове у Центру обавља супервизор. Супервизор обезбеђује поштовање стандарда стручног рада тако што координира, усмерава, обучава, подстиче и евалуира стручни рад стручњака – водитеља случаја и помаже му да постигне оптималне ефекте у задовољавању потреба корисника, као и да развија потребна знања и вештине.

Супервизор подржава стручне раднике – водитеље случаја организујући супервизијски процес као аутентичан, поверљив, професионалан, неутралан, објективан, и односећи се према водитељу случаја са уважавањем.

Супервизор обезбеђује у свим фазама поступка заштиту најбољег интереса корисника; организује и реализује поступак супервизије у свим фазама стручног рада код пријема, почетне процене, процене, планирања, евалуације и поновног прегледа, обавештава руководиоца у случајевима непрофесионалног, незаконитог и некомпетентног понашања водитеља случаја; сачињава годишње извештаје о напретку у раду водитеља случаја и стручних радника чији рад супервизира и предлаже планове и програме стручног усавршавања стручних радника.

Супервизор може, сагласно својим посебним знањима и вештинама, обављати и специјализоване стручне послове, односно пружати услуге корисницима као што су: индивидуално и групно саветовање, посредовање-медијација, социо-едукативне активности, процена опште и посебне подобности будућих усвојитеља, хранитеља, старатеља и друго, уколико то не ремети процес супервизије и није у супротности са интересима.

Табела 17.Стручни послови супервизора и број реализованих послова у 2021.години

Стручни послови супервизора	Број реализованих активности/ донетих планова и извештаја
Број индивидуалних планова професионалног развоја водитеља случаја	9
Број извештаја о напретку водитеља случаја	9
Број одржаних индивидуалних супервизијских састанака	2015
Број одржаних групних супервизорских састанака	5
Број случајева у којима је супервизор члан тима као стручни радник	576
Број случајева где је супервизор радио као водитељ случаја	306

У Центру за социјални рад тренутно 2 стручна радника обављају послове супервизора, с обзиром да је 1 стручни радник који је обављао послове супервизора средином 2019.године отишао у пензију, а није постављен нови који би обављао поменуте послове.

Услед неповољне епидемиолошке ситуације, која није дозвољавала окупљање радника, значајно је смањен број групних супервизорских састанака.

Из тог разлога интензивирано је одржавање индивидуалних супервизијских састанака, те се и њихов број увећао током године.

• Управно-правни послови

Управно правне послове обављају правници и они обухватају примену управно процесних правила у вођењу поступка и доношењу одлука у управним стварима чије је решавање законом поверено Центру за социјални рад.

Правници поред управних, обављају и правне послове у вези покретања судских и других поступака из породичних односа, заштите права детета, односно права других пословно неспособних лица и у другим случајевима када су учешће или активна легитимација органа старатељства прописани законом.

Обављају и послове вођења евиденције и издавања уверења о штитљеницима, издржаваним лицима, лицима према којима је извршено насиље у породици и лицима против којих је одређена мера заштите од насиља у породици и другим чињеницама о којима се води службена евиденција.

У току године издато је укупно 1831 уверење.Број уверења се увећао за 13,7% у односу на претходну годину.

Правници обављају и послове информисања, правног саветовања, те учешћа у процени, планирању и реализацији услуга и мера социјалне и старатељске заштите, у сарадњи са запосленим стручним радницима на пословима заштите деце и омладине, односно одраслих и старих лица.

• **Налази и мишљења**

Налаз и стручно мишљење сачињава водитељ случаја у писменом облику када је потребно суду, другом органу или установи доставити резултате процене или када је потребно упутити корисника на коришћење услуге у другу установу или организацију.

Израда налаза и стручног мишљења обавезна је у следећим ситуацијама:

- за потребе суда, на захтев суда или када Центар покреће поступак пред судом у складу са надлежностима органа старатељства
- за потребе других служби и установа (ситуације у којима се друге службе извештавају, на захтев или по службеној дужности, о предузетим и потребним даљим услугама и мерама).

У оквиру налаза и стручног мишљења, водитељ случаја сумарно саопштава резултате процене, планиране и предузете услуге и мере.

Током 2021.године сачињено је укупно 2059 налаза и мишљења, како за потребе суда, тако и за потребе других служби и установа. Број сачињених налаза и мишљења се увећао за 28,2% у односу на претходну годину.

2. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ И ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА У РЕПУБЛИЦИ

Ради што ефикасније заштите корисника неопходна је сарадња Центра и других институција, како локалних, тако и на нивоу Републике.

У току 2021.године Центар је сарађивао са:

- Судом и Тужилаштвом
- Локалном самоуправом
- Здравственим установама
- Школама
- Полицијском управом
- Установама за смештај корисника
- Центрима за социјални рад
- Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Републичким заводом за социјалну заштиту
- Удружењем особа са инвалидитетом
- Невладиним организацијама
- Црвеним крстом

3. ИЗВЕШТАВАЊЕ И АНАЛИТИЧКО – ИСТРАЖИВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Аналитичко истраживачка делатност доприноси стварању услова за даљи развој социјалне заштите који је заснован на сагледаним потребама грађана и расположивим ресурсима друштва.

Развијање планске и аналитичке делатности у Центру представља основ за планирање превентивних активности у циљу развоја ресурса за оснаживање појединаца и породица из рањивих група ради њиховог осамостаљивања у задовољавању животних потреба.

Егзактним снимањем социјалног стања грађана, уочавањем узрока и последица одређених социјалних појава које доводе грађане у стање социјалне потребе и планирањем и спровођењем социјално-заштитних активности стварају се основи за адекватно вођење социјалне политике.

У том смислу, током 2021.године урађено је следеће:

- Извештај о раду Центра за социјални рад града Смедерева за 2020.годину за потребе Завода за социјалну заштиту и потребе Градске управе и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
- Програм рада Центра за социјални рад града Смедерева за 2021.годину за потребе Градске управе
- Дефинисање циљева и индикатора Програмског буџета и праћење њиховог извршења
- Информације о остваривању основних права грађана за I, II и III квартал 2021.године
- Информације о заштити појединих категорија корисника (остарелих лица, материјално необезбеђених, жртвама насиља и сл.)
- Израда анализе стања и проблема корисника услуга социјалне заштите
- Статистички извештаји за Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Завод за социјалну заштиту и бројне органе и установе на подручју града
- Израда упитника о појединим корисничким групама на захтев других институција
- Достављање података по захтевима за информације од јавног значаја
- Процена угрожености становништва на подручју Града Смедерева са аспекта социјалне заштите и активности Центра за социјални рад у зимском периоду
- Доградња информационог система Центра увођењем нових програма са циљем да се унапреди евиденција и документација као основ пружања ефикасне и адекватне социјалне заштите грађана
- Бројне презентације података у области социјалне заштите у циљу боље информисаности грађана и стручне јавности
- Подизање професионалних компетенција путем континуиране едукације стручних радника кроз програме обуке или кроз самообразовање праћењем стручне литературе

И у наредном периоду пажња ће се посветити унапређењу ове функције како би се социјална политика, а у оквиру ње и социјална заштита, ефикасније и адекватније спроводила на подручју града.

ЗАКЉУЧАК

Током године Центру за социјални рад је поднет велики број захтева грађана за коришћење појединих услуга и мера из области социјалне заштите, што је захтевало комплексан приступ и појачано ангажовање стручних радника.

У раду на спречавању насиља у породици било је појачано ангажовање већ оптерећених стручних радника, који су наилазили на тешкоће у свом раду због кратких обавезујућих рокова у поступању по прописаним процедурама.

У таквим околностима, проблем је представљао недовољан број стручних радника у односу на нарасле потребе и број корисника.

Ситуација изазвана пандемијом „COVID-19“ додатно је отежала рад стручних радника са корисницима у пружању појединих услуга (смештај и сл.). Такође, честа одсуства због болести и мера изолације, као и обавезујући рокови извршили су додатни притисак на већ оптерећене стручне раднике.

Иако је Центар за социјални рад имао објективне тешкоће у спровођењу своје делатности, стручни радници су се трудили да испоштују рокове и процедуре и пруже помоћ оним грађанима који су се налазили у стању социјалне потребе.

У санирању социјалних проблема грађана Центар је сарађивао са Градском управом, организацијом Црвеног крста, невладиним организацијама, Комесаријатом за избеглице, бројним установама у области социјалне и дејче заштите, органима правосуђа, јавног реда и мира, школама, здравственим установама, службом за запошљавање и др.

У циљу превенције узрока и последица које доводе грађане у стање социјалне потребе, Центар ће настојати да у наредном периоду, уз помоћ других релевантних установа/институција, иницира реализацију нових социјалних програма којима би се створили услови за адекватније задовољавање потреба грађана.

Током године спроведено је и низ активности на адаптацији и опремању радног простора у циљу квалитетнијег обављања поверених послова.

ВД ДИРЕКТОРА ЦЕНТРА

Ивана Николић Ђурђевић, дипл. социолог

